

Havgårdssjön

Sjöuppgifter Havgårdssjön			
Koordinater (X / Y):	615365 / 134524	Höjd över havet (m):	51
Län:	Skåne (12)	Sjöyta (ha):	54
Kommun:	Svedala	Maxdjup (m):	6
Vattensystem (SMHI):	Segeå (90)	Medeldjup (m):	3,1

Sjöbeskrivning

Sjön ligger i ett böljande kulturlandskap omgiven av skogsdungar och hagmarker. Sjön är nästan rund förutom att den markanta halvön Turestorpsö sticker ut i sjöns sydvästra del. På halvön syns resterna av en borganläggning från 1300-talet (Romeleås- och sjölandskapskommittén 2006). Ett vegetationsbälte med bladvass, säv, näckrosor med mera sträcker sig i stort sett runt hela sjön. Sjön är mycket näringsrik då totalfosfor- och totalkvävehalten i augusti har varit höga och under vissa år t.o.m. extremt höga i sjön (totalfosfor över 50 µg/l och totalkväve över 700 µg/l, Persson 1999). Vattnet är grumligt då siktdjupet oftast har varit mellan 0,5 och 1 meter.

Äldre uppgifter tyder dock på att vattenkvaliteten försämrats i Havgårdssjön. Alm (1920) berättar om ett "klart ljusgrönt vatten" och koncentrationerna av totalfosfor har visat upp en ökande trend sedan 1980-talet och under samma period har siktdjupet minskat (Davidsson 2003).

Fisksamhället

Vid provfisken har abborre, braxen, gers, gädda, groplöja, mört och sutare fångats. I början av 1900-talet fanns även sarv, ruda och ål (Alm 1920). Det är möjligt att någon av dessa arter fortfarande finns kvar i sjön men åtminstone sarv borde ha fångats vid provfiske om det finns kvar en livskraftig population. Däremot fångas normalt ål inte med nät. Groplöja, som är Sveriges minsta fiskart och sällan blir större än 8 cm, är uppsatt på den svenska rödlistan för hotade arter i Sverige där den klassificeras som missgynnad (Gärdenfors 2005).

Det fångas små fiskar, i synnerhet abborre och mört i stor mängd, av de flesta

arterna och därmed kan konstateras att rekryteringen av unga fiskar är omfattande i Havgårdssjön.

Storleksfördelningen hos abborrfångsten uppvisar delvis ett mönster som är vanligt i näringsrika sjöar. Fångsten domineras kraftigt av ett stort antal unga individer och få fiskar verkar bli större än 15 cm. I sina ungfiskstadierna är abborren en tämligen konkurrenssvag art jämfört med karpfiskar som mört och braxen i näringsrika sjöar, i synnerhet om de är grunda och grumliga. I näringsrika sjöar, som i regel är oerhört fiskrika, är konkurrensen om födan i småfiskstadierna stor både mellan individer av samma art och mellan olika fiskarter. I den här typen av sjöar brukar istället karpfiskar (mört, braxen, björkna med flera) gynnas och kraftigt dominera provfiskefångsterna. Detta leder till att relativt få abborrar blir tillräckligt stora för att kunna övergå till fiskdiet (ca 12-18 cm).

I Havgårdssjön avviker emellertid fångsterna från andra näringsrika sjöar på så sätt att karpfiskarna inte dominerar lika kraftigt och att det fångas få individer större än 15 cm oavsett fiskart. Havgårdssjön är en populär fågellokal och enligt uppgift kan stora mängder skrake uppehålla sig i sjön vid isfria vintrar. Det är därför möjligt att fåglarnas predation kan påverka fisksamhällets sammansättning genom att äta mer av vissa storleksklasser och/eller fiskarter.

Fisksamhällets utveckling under provfiskeserien

Havgårdssjön har provfiskats vid tre tillfällen och det har fångats mycket rikligt med individer av framförallt abborre och mört. Fångsten har varit hög även i förhållande

till andra näringsrika sjöar som finns i sötvattenslaboratoriets databas över sjöprovfisken. Vid 2005 års provfiske var fångsten av mört högre än tidigare år, främst beroende på att det fångades betydligt fler mörtar runt 10 cm och mellan 15-25 cm.

Klassificering enligt bedömningsgrunder

Vid provfisket 2005 avvek fångsten från det förväntade och det sammanvägda fiskindexet klassades som 3. Den mycket talrika fångsten av abborre medförde att antalet individer (klass 5), biomassa (klass 3) och andelen karpfiskar (klass 2) var högre än förväntat. Däremot fångades relativt få potentiellt fiskätande abborrar (över 15 cm) vilket medförde att andelen fiskätande abborre var lägre (klass 3) än förväntat. Avvikelserna är typiska för fisksamhällen i näringsrika sjöar.

Nyheter år 2005, utförda åtgärder eller frågor som följs med särskilt intresse

–

Referenser

Alm, G. 1920. En jämförande undersökning över de biologiska orsakerna till Börringe- och Havgårdssjöarnas olika fiskavkastning. Skrifter utgiven av Södra Sveriges Fiskeriförening Nr 3. s. 83-101. Lund.

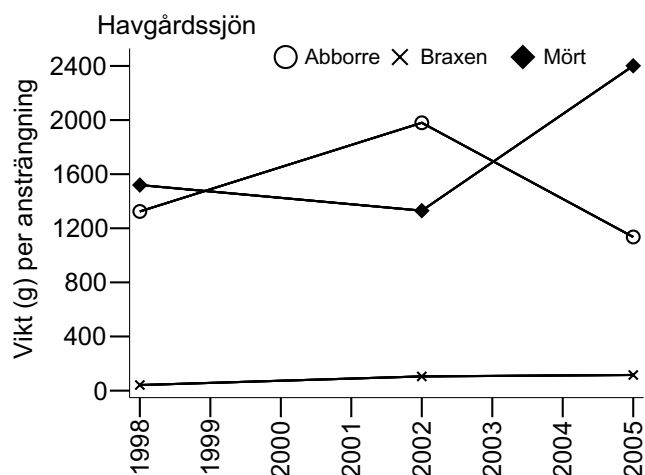
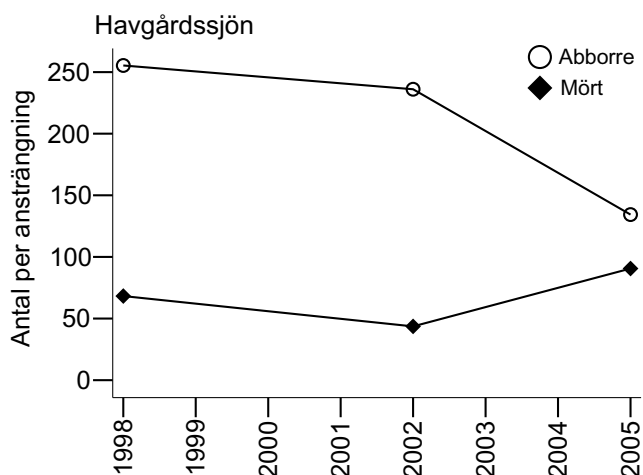
Davidsson, T. 2003. Börringesjön, Ydingesjön och Havgårdssjön. Vattenkvalitet och åtgärdsförslag. Ekologgruppen i Landskrona AB. [Elektronisk]. Tillgänglig: <<http://www.svedala.se/segea/pdf/Sj%F6%E5tg%E4rder.pdf>>. [2006-03-30].

Gärdenfors, U. (Ed.). 2005. Rödlistade arter i Sverige 2005 – The 2005 redlist of Swedish species. SLU Publikationsservice; Uppsala. ISBN 91-88506-30-4. 496 s.

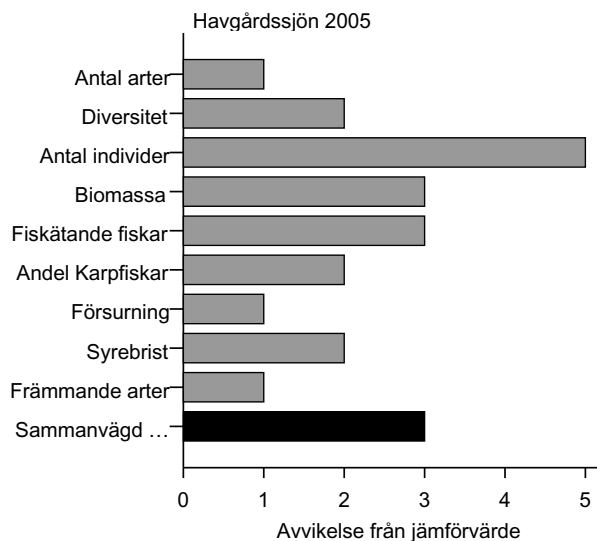
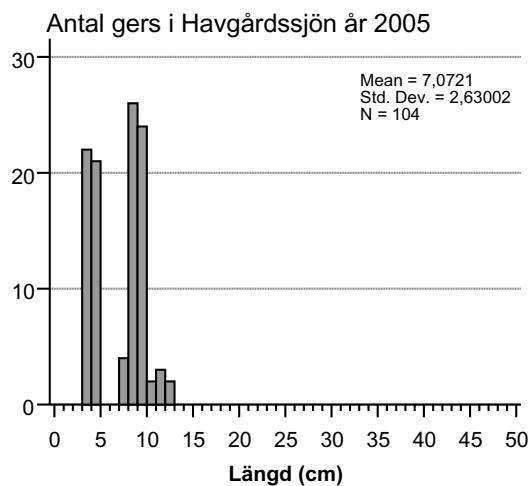
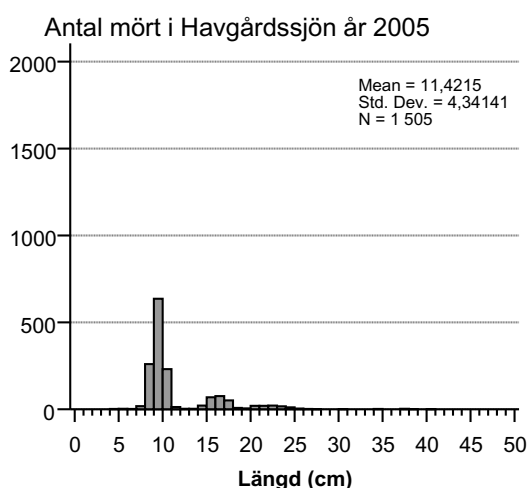
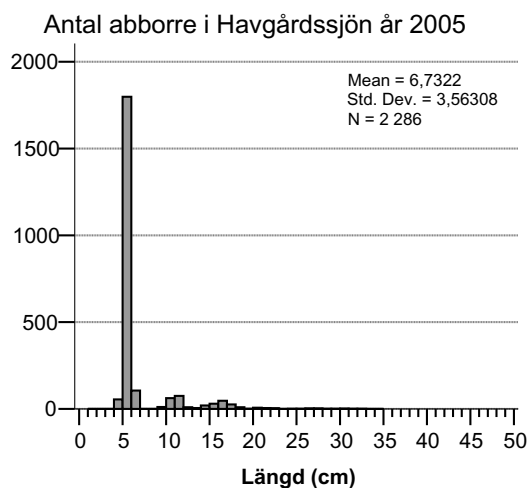
Persson, G. 1999. Växtnäringsämnen/eutrofiering. I Wiederholm, T. (Red.). Bedömningsgrunder för Miljökvalitet. Sjöar och vattendrag. Bakgrundsrapport 1. Kemiska och fysikaliska parametrar. Naturvårdsverket Rapport 4920. s. 9-72.

Romeleås- och sjölandskapskommittén 2006. [Elektronisk]. Tillgänglig: <<http://www.romeleasen.com/bilslinga/9.html>> [2006-01-30]

SLU, Institutionen för miljöanalys, databank. [Elektronisk]. Tillgänglig: <<http://info1.ma.slu.se/db.html>>. [2006-05-17].

Antal (t v) och vikt (t h) per bottennätsansträngning för några av arterna vid de olika provfisketillfällena i Havgårdssjön. Tidsserien börjar 1994 vilket var det första året som de nordiska näten började användas vid provfiske. Fångsten är korrigerad efter areaandelen av olika djupzoner.

Storleksfördelningen av abborre, mört och gers vid provfisket år 2005 i Havgårdssjön.

Klassificering av provfiskeresultatet i Havgårdssjön enligt bedömningsgrunder för fisk (FIX). 1 = ingen avvikelse och 5 = mycket stor avvikelse från förväntade värden.

Havgårdssjön:
Totalfångst i bottennät.

		Uppmätt bottennät (16 st)	Korrigerat bottennät (16 st)
Totalantal	Abborre	2286	2149,6
	Braxen	1	1,2
	Gers	104	90,0
	Groplöja	25	20,5
	Gädda	3	2,8
	Mört	1505	1449,0
	Sutare	7	5,7
	Totalt	3931	3718,8
	Totalvikt (g)	Abborre	19300
Braxen		1565	1846,7
Gers		577	502,7
Groplöja		47	38,5
Gädda		4675	4833,6
Mört		39472	38411,1
Sutare		9040	7412,8
Totalt		74676	71216,4
Antal/nät	Abborre	142,9	134,3
	Braxen	0,1	0,1
	Gers	6,5	5,6
	Groplöja	1,6	1,3
	Gädda	0,2	0,2
	Mört	94,1	90,6
	Sutare	0,4	0,4
	Totalt	245,7	232,4
Vikt/nät (g)	Abborre	1206,3	1135,7
	Braxen	97,8	115,4
	Gers	36,1	31,4
	Groplöja	2,9	2,4
	Gädda	292,2	302,1
	Mört	2467,0	2400,7
	Sutare	565,0	463,3
	Totalt	4667,3	4451,0
Medelvikt (g)	Abborre	8,4	
	Braxen	1565,0	
	Gers	5,5	
	Groplöja	1,9	
	Gädda	1558,3	
	Mört	26,2	
	Sutare	1291,4	

Havgårdssjön: Fisklängder (mm) för hela sjön

	Medel- längd	Största längd	Minsta längd	Antal
Abborre	67,3	326	44	2286
Braxen	545,0	545	545	1
Gers	70,7	125	34	104
Groplöja	62,6	78	58	25
Gädda	581,0	760	333	3
Mört	114,2	401	45	1505
Sutare	440,6	452	400	7

Havgårdssjön: Fångst per nätansträngning

		Uppmätt bottennät		Korrigerat bottennät	
Djupzon (m)		<3	3-5,9	<3	3-5,9
Antal nät		8	8	8	8
Antal	Abborre	190,3	95,5	156,0	112,7
	Braxen	0,0	0,1	0,0	0,1
	Gers	11,4	1,6	9,3	1,9
	Groplöja	3,1	0,0	2,6	0,0
	Gädda	0,3	0,1	0,2	0,1
	Mört	113,5	74,6	93,1	88,1
	Sutare	0,9	0,0	0,7	0,0
	Totalt	319,4	172,0	261,9	203,0
Vikt (g)	Abborre	1598,3	814,3	1310,6	960,8
	Braxen	0,0	195,6	0,0	230,8
	Gers	61,9	10,3	50,7	12,1
	Groplöja	5,9	0,0	4,8	0,0
	Gädda	237,1	347,3	194,4	409,8
	Mört	2835,4	2098,6	2325,0	2476,4
	Sutare	1130,0	0,0	926,6	0,0
Totalt	5868,5	3466,0	4812,2	4089,9	